

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 16ης Ιουλίου 1992*

Στην υπόθεση T-29/92 R,

Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid, με έδρα το Amersfoort (Κάτω Χώρες),

Amsterdamse Aannemers Vereniging, με έδρα το Άμστερνταμ (Κάτω Χώρες),

Algemene Aannemersvereniging voor Waterbouwkundige Werken, με έδρα την Ουτρέχτη (Κάτω Χώρες),

Aannemersvereniging voor Boorondernemers en Buizenleggers, με έδρα το Soest (Κάτω Χώρες),

Aannemersvereniging Velsen, Beverwijk en Omstreken, με έδρα το Velsen (Κάτω Χώρες),

Aannemers Vereniging Haarlem-Bollenstreek, με έδρα το Heemstede (Κάτω Χώρες),

Aannemersvereniging Veluwe en Zuidelijke IJsselmeerpolders, με έδρα το Apeldoorn (Κάτω Χώρες),

Combinatie van Aannemers in het Noorden, με έδρα το Leeuwarden (Κάτω Χώρες),

Vereniging Centrale Prijsregeling Kabelwerken, με έδρα το Leeuwarden (Κάτω Χώρες),

Delftse Aannemers Vereniging, με έδρα το Delft (Κάτω Χώρες),

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

Economisch Nationaal Verbond van Aannemers van Sloopwerken, με έδρα την Ουτρέχτη (Κάτω Χώρες),

Aannemersvereniging « Gouda en Omstreken », με έδρα το Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες),

Gelderse Aannemers Vereniging inzake Aanbestedingen, με έδρα το Arnhem (Κάτω Χώρες),

Gooise Aannemers Vereniging, με έδρα το Huizen (Κάτω Χώρες),

's-Gravenhaagse Aannemers Vereniging, με έδρα τη Χάγη (Κάτω Χώρες),

Leidse Aannemersvereniging, με έδρα το Leiden (Κάτω Χώρες),

Vereniging Markeer Aannemers Combinatie, με έδρα το Tilburg (Κάτω Χώρες),

Nederlandse Aannemers- en Patroonsbond voor de Bouwbedrijven, με έδρα το Dordrecht (Κάτω Χώρες),

Noordhollandse Aannemers Vereniging voor Waterbouwkundige Werken, με έδρα το Άμστερνταμ (Κάτω Χώρες),

Oostnederlandse-Vereniging-Aanbestedings-Regeling, με έδρα το Delden (Κάτω Χώρες),

Provinciale Vereniging van Bouwbedrijven in Groningen en Drenthe, με έδρα το Groningen (Κάτω Χώρες),

Rotterdamse Aannemersvereniging, με έδρα το Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες),

Aannemersvereniging « de Rijnstreek », με έδρα το Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες),

Stichting Aanbestedingsregeling van de Samenwerkende Bouwbedrijven in Friesland, με έδρα το Leeuwarden (Κάτω Χώρες),

Samenwerkende Prijsregelende Vereniging Nijmegen en Omstreken, με έδρα το Nijmegen (Κάτω Χώρες),

Samenwerkende Patroons Verenigingen in de Bouwbedrijven Noor-Holland-Noord, με έδρα το Alkmaar (Κάτω Χώρες),

Utrechtse Aannemers Vereniging, με έδρα την Ουτρέχτη (Κάτω Χώρες),

Vereniging Wegenbouw Aannemers Combinatie Nederland, με έδρα το Zeist (Κάτω Χώρες) και

Zuid Nederlandse Aannemers Vereniging, με έδρα το Heeze (Κάτω Χώρες),

εκπροσωπούμενες από τον L. H. van Lenner, δικηγόρο Χάγης, και τον E. H. Pijnacker Hordijk, δικηγόρο Άμστερνταμ, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον δικηγόρο Luc Frieden, 62, avenue Guillaume,

προσφεύγουσες,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τον B. J. Drijber, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, επικουρούμενο από τον P. Glazener, δικηγόρο Ρότερνταμ, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Roberto Hayder, εκπρόσωπο της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση αναστολής εκτελέσεως της από 5 Φεβρουαρίου 1992 αποφάσεως της Επιτροπής περί διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.572 και IV/32.571° Βιομηχανία κατασκευών στις Κάτω Χώρες· ΕΕ 1992, L 92, σ. 1),

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Πραγματικά περιστατικά

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 13 Απριλίου 1992, η Vereniging van Samenwerkende Prijsregelende Organisaties in de Bouwnijverheid και 28 άλλες ενώσεις (στο εξής: ΣΡΟ κ. λπ.) άσκησαν προσφυγή, δυνάμει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, ζητώντας να κηρυχθεί ανυπόστατη ή να ακυρωθεί η απόφαση την οποία έλαβε στις 5 Φεβρουαρίου 1992 η Επιτροπή στο πλαίσιο διαδικασίας εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.572 και IV/32.571° Βιομηχανία κατασκευών στις Κάτω Χώρες).
- 2 Στο άρθρο 1 της αποφάσεως ορίζεται ότι το καταστατικό της ΣΡΟ, της 10ης Δεκεμβρίου 1963, όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια, οι Uniforme Prijsregelende Reglementen (κανονισμοί περί ενιαίων τιμολογίων στο εξής: UPR), που θεσπίστηκαν στις 9 Οκτωβρίου 1986, καθώς και οι προηγούμενοι και παρόμοιοι UPR τους οποίους αντικατέστησαν οι εν λόγω κανονισμοί, και ο Erecode voor ondernemers in het Bouwbedrijf (κώδικας δεοντολογίας των επιχειρηματιών του κατασκευαστικού τομέα, στο εξής: κώδικας δεοντολογίας), εξαιρέσει του άρθρου 10, έχουν θεσπιστεί κατά παράβαση του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 3 Με το άρθρο 2 της αποφάσεώς της η Επιτροπή απέρριψε την αίτηση χορηγήσεως απαλλαγής βάσει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης ΕΟΚ όσον αφορά τους κανονισμούς UPR που θεσπίστηκαν στις 9 Οκτωβρίου 1986 και τον κώδικα δεοντολογίας.
- 4 Δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 2, της αποφάσεως, η ΣΡΟ και οι οργανώσεις-μέλη της υποχρεούνται να παύσουν αμέσως τις διαπιστωθείσες παραβάσεις και να ενημερώσουν εγγράφως τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις για το περιεχόμενο της

επίδικης απόφασεως και για το γεγονός ότι έπαυσαν τις παραβάσεις, διευκρινίζοντας τις πρακτικές συνέπειες που απορρέουν εντεύθεν, όπως η ελευθερία κάθε μιας των επιχειρήσεων αυτών να ενεργούν ανά πάσα στιγμή χωρίς να δεσμεύονται από τους ανωτέρω κανονισμούς. Επιπλέον, η SPO και οι οργανώσεις-μέλη της υποχρεούνται να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή, εντός δύο μηνών από της λήψεως της αποφάσεώς της, τις πληροφορίες που διαβίβασαν στις επιχειρήσεις σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου αυτού.

- 5 Με το άρθρο 4 η απόφαση επιβάλλει πρόστιμα στις 28 εμπλεκόμενες επιχειρήσεις, συνολικού ύψους 22 498 000 ECU. Το άρθρο 5 ορίζει ότι τα επιβαλλόμενα με το άρθρο 4 πρόστιμα πρέπει να καταβληθούν εντός προθεσμίας τριών μηνών από της κοινοποίησης της επίδικης αποφάσεως.
- 6 Με χωριστό δικόγραφο, που πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου την ίδια ημέρα, οι προσφεύγουσες υπέβαλαν επίσης αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων, δυνάμει των άρθρων 185 και 186 της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 105, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ζητώντας, αφενός μεν και κυρίως, την ολική αναστολή εκτελέσεως της επίδικης αποφάσεως, επικουρικά δε, την αναστολή της εκτελέσεως του άρθρου 1, παράγραφοι 1 και 2, και των άρθρων 2, 3 και 5 της ανωτέρω αποφάσεως και, αφετέρου, την αναστολή της εκτελέσεως των άρθρων 3, παράγραφος 3, και 5 της αποφάσεως αυτής, άνευ αναμονής της καταθέσεως των παρατηρήσεων της Επιτροπής, μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων.
- 7 Στην Επιτροπή τάχθηκε προθεσμία μέχρι τις 27 Απριλίου 1992 για να καταθέσει τις γραπτές παρατηρήσεις της επί της αιτήσεως λήψεως προσωρινών μέτρων. Κατόπιν αιτήματος της Επιτροπής, η ανωτέρω προθεσμία παρατάθηκε μέχρι τις 15 Μαΐου 1992.
- 8 Με Διάταξη της 4ης Μαΐου 1992, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου διέταξε να μη λήξει η καθοριζόμενη στο άρθρο 3, παράγραφος 3, της επίδικης αποφάσεως προθεσμία πριν από την ημερομηνία εκδόσεως Διατάξεως περατώνουσας τη διαδικασία λήψεως ασφαλιστικών μέτρων. Με την ίδια Διάταξη ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου απέρριψε το αίτημα αναστολής εκτελέσεως του άρθρου 5 της αποφάσεως μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως Διατάξεως επί του αιτήματος λήψεως ασφαλιστικών μέτρων.

- 9 Με έγγραφο της 4ης Ιουνίου 1992, οι προσφεύγουσες απέσυραν το αίτημα αναστολής εκτελέσεως του άρθρου 5 της επίδικης αποφάσεως.
- 10 Η Επιτροπή υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί του αιτήματος λήψεως ασφαλιστικών μέτρων στις 15 Μαΐου 1992. Οι διάδικοι ανέπτυξαν τις προφορικές παρατηρήσεις τους στις 18 Ιουνίου 1992. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο Πρόεδρος του Πρωτοδικείου ζήτησε από τους διαδίκους να του παράσχουν ορισμένες συμπληρωματικές πληροφορίες εγγράφως, εντός προθεσμίας επτά ημερών. Με έγγραφα που πρωτοκολλήθηκαν στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 25 και στις 26 Ιουνίου, αντίστοιχα, η Επιτροπή και οι προσφεύγουσες διαβίβασαν τις ανωτέρω πληροφορίες στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου.
- 11 Πριν εξεταστεί το βάσιμο της παρούσας αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, πρέπει να υπομνησθεί συνοπτικά το γενικό πλαίσιο και το περιεχόμενο των συμφωνιών, αποφάσεων και κανονισμών που αποτελούν το αντικείμενο της προσβαλλομένης αποφάσεως.
- 12 Η SPO είναι ένωση στην οποία υπάγονται ενώσεις επιχειρήσεων κατασκευών, σκοπός της οποίας είναι, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3 του καταστατικού της, « η προαγωγή και η διαχείριση ενός κατευθυνόμενου ανταγωνισμού, η αποφυγή και καταπολέμηση των αντεδεικνυομένων πρακτικών κατά την προσφορά τιμών και η προαγωγή της διαμορφώσεως δικαιολογημένων από οικονομική άποψη τιμών ». Προς τούτο η SPO θεσπίζει κανονισμούς που ονομάζονται κανονισμοί « περί θεσμικής διαμορφώσεως των τιμών και ομαλοποιήσεως του ανταγωνισμού », μπορεί δε να επιβάλλει κυρώσεις στις επιχειρήσεις που υπάγονται στις ενώσεις-μέλη της σε περίπτωση παραβάσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από τους ανωτέρω κανονισμούς. Η εφαρμογή αυτών των κανονισμών ανατίθεται σε οκτώ εκτελεστικά γραφεία, η λειτουργία των οποίων ελέγχεται από την SPO. Οι ενώσεις-μέλη της SPO είναι σήμερα 28, περιλαμβάνουν δε, συνολικά, πλέον των 4 000 επιχειρήσεων κατασκευών εγκατεστημένων στις Κάτω Χώρες.
- 13 Οι θεσπισθέντες στις 9 Οκτωβρίου 1986 UPR, όπως τροποποιήθηκαν στις 23 Ιουνίου 1988, έχουν ως σκοπό τον καθορισμό του διαδικαστικού πλαισίου ασκήσεως του

ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς για την ανάθεση της εκτελέσεως κατασκευαστικών έργων. Υπάρχουν δύο UPR, ένας ο οποίος αφορά τους διαγωνισμούς που διεξάγονται κατά την κλειστή διαδικασία (UPRR) και ένας άλλος ο οποίος αφορά τους διαγωνισμούς που διεξάγονται κατά την ανοικτή διαδικασία. Οι δύο κανονισμοί έχουν την αυτή δομή και περιέχουν ακριβείς και λεπτομερείς διατάξεις σχετικές με τις υποχρεώσεις των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στην οργάνωση και τις συνθήκες λειτουργίας της. Οι εν λόγω UPR συμπληρώνονται με τέσσερις άλλους κανονισμούς και τρία παραρτήματα.

- 14 Τα διάφορα είδη συμφωνιών, αποφάσεων και κανονισμών τα οποία αφορά η επίδικη απόφαση είναι πέντε. Πρόκειται για το καταστατικό της SPO, τους δύο UPR που θεσπίστηκαν στις 9 Οκτωβρίου 1986, όπως τροποποιήθηκαν στις 23 Ιουνίου 1988, τον κώδικα δεοντολογίας, τους συμπληρωματικούς κανονισμούς και τους προγενέστερους των ήδη ιχυρόντων UPR.
- 15 Οι διατάξεις των συμφωνιών, αποφάσεων και κανονισμών που αποτελούν το αντικείμενο της επίδικης απόφασης αφορούν την υποχρεωτική κοινοποίηση στο αρμόδιο γραφείο της SPO κάθε προθέσεως προς υποβολή προσφοράς, τις συσκέψεις των επιχειρηματιών, την προστασία του δικαιούχου, το ύψος των αυξήσεων των τιμών, τον έλεγχο της τηρήσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από τους UPR, τη συμπεριφορά της SPO έναντι των κατασκευαστών που δεν είναι μέλη της, τον κανονισμό σχετικά με τις μη ταυτόχρονες προσφορές τιμών, τον κανονισμό σχετικά με τις προσφορές τιμών στο πλαίσιο της υπεργολαβίας και τις κατασκευές που ανατίθενται απευθείας (χωρίς δημοπρασία).
- 16 Κατά την επίδικη απόφαση, οι συμφωνίες, αποφάσεις και κανονισμοί που προαναφέρονται εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της απαγορεύσεως την οποία θεσπίζει το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, καθόσον αποσκοπούν στην οργάνωση της αγοράς υποβολής προσφορών και στην αλλοίωση των όρων λειτουργίας των εμπορικών συναλλαγών με βάση κανόνες οι οποίοι είναι ξένοι προς την ελεύθερη λειτουργία του ανταγωνισμού. Πέραν του καταστατικού της SPO, βάσει του οποίου είναι

δεσμευτική για τις υπαγόμενες σ' αυτή ενώσεις και τις επιχειρήσεις-μέλη τους οι κανονισμοί που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα τον περιορισμό ή τη νόθευση του ανταγωνισμού, συνιστούν περιορισμούς του ανταγωνισμού, κατά την απόφαση:

- η κοινοποίηση κάθε προθέσεως προς υποβολή προσφοράς·
- η σύσκεψη των επιχειρηματιών που έχουν κοινοποιήσει τέτοιες προσφορές·
- η συμφωνία επί της αρχής του καθορισμού ενός δικαιούχου και η προστασία του·
- η σύγκριση των βασικών στοιχείων του κόστους των έργων κατά τη συνεδρίαση των επιχειρηματιών·
- η υποβολή της προτεινόμενης αρχικής τιμής αναθέσεως από κάθε μια από τις συμμετέχουσες εταιρίες στον προεδρεύοντα της συσκέψεως·
- η δυνατότητα υπαναχωρήσεως όσον αφορά την πρόταση, όταν καταστούν γνωστές οι προτεινόμενες αρχικές τιμές αναθέσεως των άλλων συμμετεχόντων·
- η δυνατότητα μεταβολής της αρχικής σειράς διαδοχής των υποβαλλομένων προσφορών, ώστε η προσφορά του μειοδότη « του πρώτου γύρου » να αντικατασταθεί από την προσφορά του απολαύοντος το δικαίωμα προτιμήσεως·
- ο από κοινού καθορισμός των αυξήσεων των τιμών·
- ο εναρμονισμένος καθορισμός των οριστικά υποβαλλόμενων προσφορών·

- η επιστροφή των ποσών που προορίζονται προς αποζημίωση των εξόδων υπολογισμού και των αντίστοιχων ποσών προς κάλυψη των επαγγελματικών εισφορών και
- η δυνατότητα επιβολής κυρώσεων σε περίπτωση μη τηρήσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από τους κανονισμούς.

- 17 Στην απόφασή της η Επιτροπή θεωρεί ότι συνιστά επίσης περιορισμό του ανταγωνισμού η συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο της SPO σχετικά με τους κατασκευαστές που δεν είναι μέλη της και η εναρμονισμένη απάντηση στις προσφορές των τελευταίων, καθώς και η υποβολή ενιαίων προσφορών όσον αφορά τις συμβάσεις που ανατίθενται απευθείας.

Σκεπτικό

- 18 Δυνάμει του συνδυασμού των διατάξεων του άρθρου 185 της Συνθήκης ΕΟΚ και του άρθρου 4 της αποφάσεως του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1988, περί ιδρύσεως Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το Πρωτοδικείο μπορεί να διατάξει, εφόσον κρίνει ότι οι περιστάσεις το απαιτούν, την αναστολή της εκτελέσεως της προβαλλομένης πράξεως.
- 19 Το άρθρο 104, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου ορίζει ότι οι αιτήσεις σχετικά με τα προσωρινά μέτρα, για τα οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 185 της Συνθήκης ΕΟΚ, πρέπει να προσδιορίζουν τα περιστατικά από τα οποία προκύπτει το επείγον της υποθέσεως, καθώς και τους πραγματικούς και νομικούς ισχυρισμούς που δικαιολογούν, εκ πρώτης όψεως, τη λήψη του προσωρινού μέτρου το οποίο ζητείται. Επιπλέον, τα ζητούμενα μέτρα πρέπει να έχουν προσωρινό χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι δεν πρέπει να προδικάζουν την απόφαση επί της ουσίας.

Ισχυρισμοί των διαδίκων

- 20 Κατά τη γνώμη των προσφευγουσών, στην υπό κρίση υπόθεση πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη λήψη των προσωρινών μέτρων που ζητούνται. Όσον αφορά τον κίνδυνο προκλήσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας, οι προσφεύγουσες ισχυρίζονται ότι η άμεση εκτέλεση της επίδικης αποφάσεως θα διαλύσει όχι μόνο την οργάνωση της

SPO, αλλά θα βλάψει επίσης σοβαρά και ανεπανόρθωτα τις ανταγωνιστικές σχέσεις στην αγορά των κατασκευών. Κατά τις προσφεύγουσες, η μη τήρηση των ανωτέρω κανονισμών εν αναμονή της εκδόσεως της αποφάσεως επί της προσφυγής της κύριας δίκης θα είχε ως ανεπανόρθωτη συνέπεια την απόλυση 170 υπαλλήλων και την εξάρθρωση κάθε οργανωτικής δομής, πράγμα το οποίο θα καθιστούσε αδύνατη την εκ νέου σύναψη σχέσεων μεταξύ των διαφόρων συμμετεχόντων στις επίδικες συμφωνίες σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της προσφυγής της κύριας δίκης (βλ. τη Διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 31ης Μαρτίου 1982, 43/82 R και 62/82 R, VBVB και VBBB κατά Επιτροπής, Συλλογή 1982, σ. 1241). Οι προσφεύγουσες διατείνονται επίσης ότι η εξαφάνιση των επιδικών κανονισμών θα είχε ως αποτέλεσμα τη σοβαρή διατάραξη της σχετικής ισορροπίας που έχει επιτευχθεί στην αγορά των κατασκευών και, επομένως, θα παρακινούσε τους διοργανωτές των σχετικών διαγωνισμών και τους επιχειρηματίες να ακολουθήσουν πρακτικές που θα έχουν επιβλαβείς συνέπειες σε βάρος των σχέσεων του ανταγωνισμού.

- 21 Όσον αφορά την προϋπόθεση σχετικά με το εκ πρώτης όψεως βάσιμο του αιτήματος, οι προσφεύγουσες διατείνονται ότι, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που προβάλλουν στην προσφυγή επί της ουσίας, δεν μπορεί λογικά να υποστηριχθεί ότι οι προσφυγές τους στερούνται ερείσματος (βλ. τις Διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 11ης Μαΐου 1989, 76/89 R, 77/89 R και 91/89 R, Radio Telefis Éireann κ. λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 1141, και της 13ης Ιουνίου 1989, 56/89 R, Publishers Association κατά Επιτροπής, Συλλογή 1989, σ. 1693). Συναφώς, οι προσφεύγουσες διατείνονται, κυρίως, ότι η επίδικη απόφαση είναι προδήλως ανυπόστατη ή, τουλάχιστον, άκυρη λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου, καθόσον το κείμενο της αποφάσεως που τους κοινοποιήθηκε δεν έχει γίνει δεκτό ή δεν έχει εγκριθεί στην ολλανδική γλώσσα, η οποία είναι η αυθεντική γλώσσα του σχετικού κειμένου, από την ολομέλεια της Επιτροπής κατά τη συνεδρίασή της της 5ης Φεβρουαρίου 1992. Τούτο επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι ένα πρώτο κείμενο της αποφάσεως που τους κοινοποιήθηκε είχε σοβαρές ελλείψεις. Κατά τις προσφεύγουσες, οι ελλείψεις αυτές διορθώθηκαν μόνο με ένα δεύτερο κείμενο, κοινοποιηθέν στις 2 Μαρτίου 1992, το οποίο δεν τέθηκε υπόψη των μελών της Επιτροπής.

- 22 Επικουρικά, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι η επίδικη απόφαση πρέπει να ακυρωθεί λόγω παραβάσεως του άρθρου 85, παράγραφοι 1 και 3, της Συνθήκης, των διατάξεων του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25, στο εξής: κανονισμός 17), και των γενικών αρχών του δικαίου, καθώς και λόγω καταχρήσεως διαδικασίας. Προς στήριξη του αιτήματός τους επικαλούνται εννέα λόγους ακυρώσεως. Στην αίτηση λήψεως ασφαλιστικών μέτρων οι προσφεύγουσες περιορίζονται στην απαρίθμηση των λόγων που διατυπώθηκαν στο πλαίσιο της προσφυγής της κύριας δίκης. Οι ανωτέρω λόγοι ακυρώσεως αφορούν, κατ' ουσίαν, την παράβαση

του άρθρου 85 και την έλλειψη αιτιολογίας όσον αφορά την ιδιαίτερη φύση του τομέα των κατασκευών στις Κάτω Χώρες, τον προσδιορισμό των οικείων αγορών, τη μη ορθή αντίληψη του σκοπού και των αποτελεσμάτων των κοινοποιηθέντων κανονισμών, τον αισθητό επηρεασμό του εμπορίου μεταξύ των μελών, την άρνηση χορηγήσεως απαλλαγής και το γεγονός ότι δεν ελήφθησαν υπόψη οι προτάσεις προς διενέργεια τροποποιήσεων που υπέβαλε η SPO.

- 23 Τέλος, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν ότι τα κοινοτικά συμφέροντα δεν εμποδίζουν την αναστολή την οποία ζητούν, η δε Επιτροπή δεν επέδειξε ποτέ το παραμικρό ενδιαφέρον, μέχρι το 1987, για τους επίμαχους κανονισμούς τους οποίους όφειλε να γνωρίζει, ότι δεν αντιμετώπισε το ενδεχόμενο λήψεως προσωρινών μέτρων ή εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 6, του κανονισμού 17, οπότε θα μπορούσε να τους επιβληθεί πρόστιμο, ότι δεν υποβλήθηκε στην Επιτροπή καμία καταγγελία και ότι οι ολλανδικές αρχές δέχονταν πάντοτε τους κοινοποιηθέντες κανονισμούς.
- 24 Η Επιτροπή αρνείται ότι η αίτησή είναι εκ πρώτης όψεως βάσιμη και αμφισβητεί την ύπαρξη κινδύνου προκλήσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας σε βάρος των προσφευουσών, η οποία να μπορεί να δικαιολογήσει την αναστολή της επίδικης αποφάσεως.
- 25 Όσον αφορά τον κίνδυνο προκλήσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας, η Επιτροπή διατείνεται ότι, αντίθετα προς ό,τι υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, η απόφαση δεν τις υποχρεώνει να προβούν σε « εξάρθρωση » της SPO ούτε να απολύσουν το προσωπικό της. Κατά την άποψη της Επιτροπής, τίποτα δεν εμποδίζει την επανάληψη των δραστηριοτήτων των γραφείων της SPO στο πλαίσιο της εφαρμογής των επίδικων κανονισμών σε περίπτωση ολικής ή μερικής ακυρώσεως της αποφάσεως. Συναφώς, η Επιτροπή παρατηρεί ότι οι προσφεύγουσες εσφαλμένα αναφέρονται στις Διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου επί των προαναφερθεισών υποθέσεων VBVB και Publishers Association, δεδομένου ότι τα συστήματα τα οποία αφορούσαν αυτές οι δύο Διατάξεις ήταν κάθετα συστήματα αφορώντα διάφορες βαθμίδες της αλυσίδας διανομής προϊόντων και όχι ένα οριζόντιο σύστημα, πλήρως ελεγχόμενο από τα μέλη του, όπως αυτό της προκειμένης υποθέσεως. Εξάλλου, η καθής υπογραμμίζει ότι, καθόσον η απόφαση δεν αφορά τις άλλες δραστηριότητες της SPO και η χρηματοδότησή τους θα μπορούσε ενδεχομένως να εξασφαλιστεί με εισφορές των μελών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας της κύριας δίκης, τίποτα δεν υποχρεώνει τις προσφεύγουσες να απολύσουν το προσωπικό τους. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, οι προσφεύγουσες

δεν αποδεικνύουν επίσης τον λόγο για τον οποίο η εξαφάνιση των επιδίκων κανονισμών θα οδηγούσε οπωσδήποτε τις αναθέτουσες αρχές να ακολουθούν «επιζήμιες μεθόδους διαπραγματεύσεως», ικανές να διαταράξουν την ισορροπία της ολλανδικής αγοράς κατασκευών.

26 Όσον αφορά το εκ πρώτης όψεως βάσιμο, η Επιτροπή διερωτάται αν η απλή παραπομπή στο δικόγραφο της προσφυγής της κύριας δίκης συμβιβάζεται προς τις διατάξεις του άρθρου 104, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, προβαίνει όμως σε βαθιά ανάλυση των διαφόρων λόγων τους οποίους επικαλέστηκαν οι προσφεύγουσες προς στήριξη της προσφυγής τους επί της ουσίας. Τα επιχειρήματα της Επιτροπής μπορούν να συνοψιστούν ως ακολούθως. Η Επιτροπή παρατηρεί καταρχάς ότι προς στήριξη του λόγου τον οποίο επικαλούνται κυρίως οι προσφεύγουσες, ήτοι το προδήλως ανυπόστατο της αποφάσεως, δεν προσκομίζεται κανένα αποδεικτικό στοιχείο από το οποίο να προκύπτει ότι το κοινοποιηθέν στις προσφεύγουσες κείμενο διαφέρει από το κείμενο το οποίο έγινε δεκτό από την ολομέλεια της Επιτροπής. Επ' αυτού προσθέτει ότι, λόγω τεχνικής βλάβης στο εσωτερικό σύστημα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, έλειπε μία σελίδα στο πρώτο κείμενο το οποίο κοινοποιήθηκε στους αποδέκτες της αποφάσεως. Εξ αιτίας αυτής της τεχνικής φύσεως ελλείψεως και λόγω της αλλαγής διευθύνσεως ορισμένων από τους αποδέκτες απεστάλη καινούργια κοινοποίηση.

27 Όσον αφορά τους επικουρικούς προβαλλόμενους λόγους, η Επιτροπή διατείνεται κατ' αρχάς ότι, δεδομένου ότι δεν προβλέπεται σχετική παρέκκλιση στη Συνθήκη, το άρθρο 85 εφαρμόζεται στο σύνολό του στον κατασκευαστικό τομέα και ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι αγνόησε τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του τομέα των κατασκευών στις Κάτω Χώρες — τομέας ο οποίος, εξάλλου, δεν έχει θεμελιώδη διαφορά σε σχέση με τους αντίστοιχους τομείς των άλλων κρατών μελών — ή ότι δεν καθόρισε τις οικείες αγορές. Προς απάντηση στην αιτίαση σχετικά με τη μη ορθή αντίληψη του σκοπού των κοινοποιηθέντων κανονισμών και των αποτελεσμάτων τους επί των σχέσεων του ανταγωνισμού, η Επιτροπή θεωρεί ότι εξέτασε λεπτομερώς τα διάφορα στοιχεία του συστήματος, όπως προκύπτουν από τους επίδικους κανονισμούς, και ότι εξέθεσε στην απόφασή της τους λόγους για τους οποίους τα στοιχεία αυτά, μεμονωμένα και σε συνδυασμό μεταξύ τους, προκαλούν αισθητό περιορισμό του ανταγωνισμού. Σχετικώς η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι επίδικοι κανονισμοί προβλέπουν ιδίως ανταλλαγή πληροφοριών πριν από την υποβολή προσφορών σε διαγωνισμό, την εναρμόνιση των προσφορών και τον καθορισμό, ολικό ή μερικό, άμεσο ή έμμεσο, των τιμών και των άλλων όρων συναλλαγών, καθώς και την κατανομή της ζήτησεως μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων, οπότε οι ανωτέρω κανονισμοί είχαν εφαρμογή στο σύνολο σχεδόν των σχετικών συμβάσεων που συνάπτονται στο πλαίσιο διαγωνισμών στις Κάτω Χώρες. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες θεώρησαν επ' αυτού

ότι οι κανόνες σχετικά με την προστασία του δικαιούχου, το σύστημα αποζημιώσεως των εξόδων υπολογισμού και η δυνατότητα υπαναχωρήσεως μετά από σύγκριση των τιμών αποτελούσαν ουσιώδη στοιχεία, η Επιτροπή αναλδνει πιο εκτεταμένα αυτά τα τρία στοιχεία. Όσον αφορά τα στοιχεία αυτά, η Επιτροπή προσάπτει στις προσφεύγουσες ότι επιδιώκουν να συγκαλύψουν τα ουσιώδη σημεία της υποθέσεως, χαρακτηρίζοντας ως « (αυτο-)περιορισμό της διαδικαστικής ελευθερίας » αυτό το οποίο είναι στην πραγματικότητα σύμπραξη προβλέπουσα πολύ περιορισμένα περιθώρια κινήσεως, η οποία περιορίζει αισθητά την ελευθερία συνάψεως διαπραγματεύσεων και επιλογής των αναθετουσών αρχών που διοργανώνουν σχετικούς διαγωνισμούς, αλλά και τον ανταγωνισμό μεταξύ των συμμετεχόντων στους διαγωνισμούς αυτούς, καθώς και μεταξύ αυτών και των τρίτων. Απορρίπτοντας τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι προσφεύγουσες στην υπόθεση της κύριας δίκης σχετικά με την ανυπαρξία αισθητού επηρεασμού του εμπορίου μεταξύ των κρατών μελών, η Επιτροπή διατεινεται επίσης ότι δεν πληρούται η προϋπόθεση σχετικά με το εκ πρώτης όψεως βάσιμο της αρνήσεως χορηγήσεως απαλλαγής, ενώ οι προσφεύγουσες ουδόλως αποδεικνύουν ότι η Επιτροπή έσφαλε όσον αφορά τους λόγους — τους οποίους εξέθεσε διά μακρών στην επίδικη απόφαση — για τους οποίους θεώρησε ότι στην παρούσα υπόθεση δεν πληρούται καμία από τις τέσσερις προϋποθέσεις του άρθρου 85, παράγραφος 3. Τέλος, η Επιτροπή θεωρεί ότι δεν μπορεί να της προσαφθεί ότι δεν εξέτασε στην απόφασή της τις προτάσεις τροποποίησης των κανονισμών τις οποίες υπέβαλε η SPO, καθόσον οι τροποποιήσεις αυτές δεν είχαν γίνει επισήμως δεκτές ή δεν είχαν τεθεί σε εφαρμογή και η απόρριψη των εν λόγω προτάσεων είχε κοινοποιηθεί στους δικηγόρους των προσφευγουσών με έγγραφα της Γενικής Διευθύνσεως Ανταγωνισμού.

- 28 Τέλος, η Επιτροπή διατεινεται ότι η στάθμιση των διακυβευόμενων συμφερόντων στην προκειμένη υπόθεση δεν δικαιολογεί αναστολή εκτελέσεως της αποφάσεως. Υπογραμμίζει συναφώς ότι οι επίδικοι κανονισμοί περιλαμβάνουν σοβαρούς περιορισμούς του ανταγωνισμού και εμποδίζουν την αλληλοδιείσδυση των εθνικών αγορών στον τομέα των κατασκευών στα κράτη μέλη, οι οποίες είναι ήδη αρκετά εύαλπτες λόγω διαρθρωτικών παραγόντων. Η καθής ισχυρίζεται ακόμη ότι οι περιστάσεις της υπό κρίση υποθέσεως έχουν θεμελιώδεις διαφορές σε σχέση με εκείνες των προαναφερθεισών υποθέσεων VBVB και Publishers Association, οι οποίες αφορούσαν συμφωνίες κοινοποιηθείσες ήδη από μακρού στην Επιτροπή, ενώ, στην παρούσα υπόθεση, πρόκειται για ένα σύστημα το οποίο δημοσιοποιήθηκε μόλις την 1η Απριλίου 1987 και το οποίο κοινοποιήθηκε το 1988, πράγμα το οποίο οδήγησε την Επιτροπή να διεξαγάγει ευρείας εκτάσεως έρευνες. Κατά την Επιτροπή, το γεγονός ότι δεν έλαβε η ίδια προσωρινά μέτρα ή δεν αποφάσισε ότι δεν ισχύει πλέον η εξαίρεση από τη δυνατότητα επιβολής προστίμου δεν μειώνει καθόλου τη σημασία του σκοπού τον οποίο επιδιώκει η απόφαση. Η Επιτροπή υπογραμμίζει επίσης ότι, αντίθετα προς ό,τι φαίνεται να υποστηρίζουν οι προσφεύγουσες, ο Δήμος του Ρότερνταμ καθώς και οι τρεις οργανώσεις καταναλωτών που αντιπροσωπεύουν μεγάλο μέρος των ολλανδών καταναλωτών εξέφρασαν την αντίθεσή τους προς τους επίδικους κανονισμούς κατά τη διάρκεια της ακροάσεως η οποία έγινε σύμφωνα προς τον κανονισμό 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 25ης Ιουλίου 1963, περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 37).

- 29 Τέλος, παραπέμποντας στις Διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 30ής Οκτωβρίου 1978, 209/78 έως 215/78 R και 218/78 R, Van Landewyck κατά Επιτροπής (Jurispr. 1978, σ. 2111), και της 31ης Μαρτίου 1982, VBVB και VBVB κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, η Επιτροπή ζητεί, επικουρικά, για την περίπτωση χορηγήσεως αναστολής εκτελέσεως του άρθρου 3 της επίδικης αποφάσεως, η αναστολή να διαταχθεί υπό την προϋπόθεση ότι οι επιχειρηματίες που υπάγονται στις οργανώσεις-μέλη της SPO θα μπορούν να αποστούν από τους κανονισμούς χωρίς να μπορεί να ληφθεί σε βάρος τους κανένα πειθαρχικό μέτρο ή χωρίς να μπορεί να τους επιβληθεί άλλη κύρωση.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου στο πλαίσιο της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων

- 30 Καταρχάς, πρέπει να σημειωθεί ότι η απόφαση, η αναστολή εκτελέσεως της οποίας ζητείται στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων, αφορά ένα περιπλοκό σύνολο κανονισμών ιδιωτικού δικαίου, θεσπισθέντων με απόφαση μιας ενώσεως επιχειρήσεων, αντικείμενο των οποίων είναι η οργάνωση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρηματιών που συμμετέχουν σε διαγωνισμούς για την ανάθεση κατασκευαστικών έργων στις Κάτω Χώρες. Πράγματι, με την επίδικη απόφαση η Επιτροπή διαπίστωσε την ύπαρξη ορισμένων περιορισμών του ανταγωνισμού (βλ. τις σκέψεις 14 έως 16 της παρούσας Διατάξεως), που προκύπτουν από κάθε ένα από τα στοιχεία τα οποία συνθέτουν τους διάφορους κανονισμούς και το σύνολο του συστήματος που δημιούργησε η SPO. Από τους εν λόγω περιορισμούς του ανταγωνισμού απορρέει, όπως εξάλλου προκύπτει από το διατακτικό της επίδικης αποφάσεως και, ειδικότερα, από το άρθρο 1, ότι το σύνολο του συστήματος — που αποτελείται από το καταστατικό, τους κανονισμούς UPR, περιλαμβανομένων των ρυθμίσεων και των παραρτημάτων που αποτελούν μέρος των κανονισμών αυτών, τον κώδικα δεοντολογίας, εξαιρέσει του άρθρου 10, και τους παρόμοιους προς τους κανονισμούς UPR προγενέστερους κανονισμούς — είναι αντίθετο προς άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ.
- 31 Όσον αφορά την ύπαρξη κινδύνου προκλήσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας, πρέπει να σημειωθεί ότι από μια πρώτη εξέταση των ισχυρισμών και των επιχειρημάτων που ανέπτυξαν οι διάδικοι προκύπτει ότι η άμεση εκτέλεση της επίδικης αποφάσεως, καθώς συνεπάγεται την εξάρθρωση του διαδικαστικού πλαισίου εντός του οποίου ασκείται ο ανταγωνισμός στην αγορά, ενδέχεται να δημιουργήσει στην εν λόγω αγορά μια τέτοια κατάσταση, ώστε να υπάρχουν σοβαροί λόγοι να λεχθεί ότι η εκ των υστέρων ανατροπή της θα είναι πολύ δύσκολη, ή και αδύνατη, σε περίπτωση ευδοκιμήσεως της προσφυγής της κύριας δίκης (βλ., ως πλέον πρόσφατη, τη Διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 16ης Ιουνίου 1992, T-24/92 R και T-28/92 R, Langnese-Iglo και Schöller κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-1839, σκέψη 29).

Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι το σύστημα κανονισμού των τιμών και οργανώσεως του ανταγωνισμού, το οποίο θεωρήθηκε αντίθετο προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΟΚ, αποτελεί από μακρού χρόνου το διαδικαστικό πλαίσιο λειτουργίας της αγοράς κατασκευών στις Κάτω Χώρες. Σε περίπτωση άμεσης εκτελέσεως της απόφασης, οι θεμελιώδεις αλλαγές που θα προκύψουν από την απόφαση αυτή μέχρις ότου το Πρωτοδικείο εκδώσει απόφαση επί της ουσίας της προσφυγής μπορούν να εξαφανίσουν κάθε δυνατότητα των προσφευγουσών να εφαρμόσουν εκ νέου τους επίδικους κανονισμούς αν το Πρωτοδικείο ακυρώσει την επίδικη απόφαση.

- 32 Όσον αφορά το εκ πρώτης όψεως βάσιμο του σχετικού αιτήματος, πρέπει να λεχθεί καταρχάς ότι, με την αίτηση αναστολής εκτελέσεως, οι προσφεύγουσες περιορίστηκαν στο να προβάλλουν, κυρίως, τον ισχυρισμό ότι η επίδικη απόφαση είναι προδήλως ανυπόστατη ή, τουλάχιστον, άκυρη λόγω παραβάσεως ουσιώδους τύπου και, επικουρικά, τους εννέα λόγους τους οποίους προέτειναν προς στήριξη της προσφυγής της κύριας δίκης και στους οποίους παραπέμπουν.
- 33 Όσον αφορά την αιτίαση σχετικά με το προδήλως ανυπόστατο της επίδικης απόφασης, πρέπει να γίνει δεκτό, με βάση τα επιχειρήματα της Επιτροπής τα οποία δεν αντέκρουσαν οι προσφεύγουσες, ότι οι προσφεύγουσες εταιρίες δεν προσκόμισαν σοβαρές και συγκεκριμένες ενδείξεις από τις οποίες να πιθανολογείται, εκ πρώτης όψεως, ότι μετά την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασης διαπράχθηκε παραβίαση της αρχής κατά την οποία δεν επιτρέπεται η αλλοίωση των εκδιδόμενων πράξεων και ότι η απόφαση αυτή στερείται, εξ αυτού, του τεκμηρίου της νομιμότητας του οποίου απολαδούν λόγω της μορφής τους οι διοικητικές πράξεις (βλ. την απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαρτίου 1992, T-10/89, Hoechst κατά Επιτροπής, Συλλογή 1992, σ. II-629).
- 34 Όσον αφορά τους λόγους τους οποίους προβάλλουν επικουρικά οι προσφεύγουσες, πρέπει να σημειωθεί ότι από τη φύση της διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων προκύπτει ότι η ανάλυση σε βάθος του συνόλου των επίδικων ρυθμίσεων δεν μπορεί να γίνει στο πλαίσιο της διαδικασίας αυτής, καθόσον μάλιστα οι προσφεύγουσες περιορίστηκαν στη μνεία των λόγων τους οποίους επικαλούνται με την προσφυγή τους επί της ουσίας και στην προβολή του ισχυρισμού ότι, λαμβανομένων υπόψη των επιχειρημάτων που εκτίθενται στο δικόγραφο της προσφυγής της κύριας δίκης, δεν μπορεί λογικά να υποστηριχθεί ότι η προσφυγή τους στερείται ερείσματος. Ναι μεν το Δικαστήριο, κρίνον κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, δεν μπορεί να εξετάσει με προσοχή το σύνολο των λόγων και των επιχειρημάτων που αναπτύσσονται στο πλαίσιο της προσφυγής της κύριας δίκης — ιδίως μάλιστα όταν το οικείο δικόγραφο

- περιλαμβάνει περισσότερες από 400 σελίδες — οφείλει όμως να λάβει υπόψη όλους τους ισχυρισμούς που προέβαλαν οι προσφεύγουσες στην αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων, καθώς και στις προφορικές τους παρατηρήσεις, ώστε να εξακριβωθεί η ύπαρξη στοιχείων δημιουργούντων αμφιβολίες ως προς την ορθότητα των συμπερασμάτων της Επιτροπής.
- 35 Πρέπει να σημειωθεί επίσης ότι, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής, οι προσφεύγουσες υπέβαλαν ορισμένες τροποποιήσεις των επίδικων ρυθμίσεων, που θα μπορούσαν κατά τη γνώμη τους να διευθετήσουν τα σημεία τα οποία αφορούν οι κύριες αιτιάσεις της Επιτροπής. Δεδομένου ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας των ασφαλιστικών μέτρων, το Δικαστήριο δεν μπορεί να υποκαταστήσει την Επιτροπή όσον αφορά την εκτίμησή της (βλ. την προαναφερθείσα Διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου, της 30ής Οκτωβρίου 1978, Van Landewyck κατά Επιτροπής), δεν υπάρχει λόγος να ληφθούν υπόψη τέτοιες προτάσεις στο πλαίσιο της εξετάσεως του εκ πρώτης όψεως βασίμου της παρούσας αιτήσεως αναστολής εκτελέσεως.
- 36 Από τη μελέτη της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι ορισμένα στοιχεία του συστήματος που οργανώθηκε με βάση τους επίδικους κανονισμούς εισάγουν σαφώς, εκ πρώτης όψεως, περιορισμούς στον ανταγωνισμό υπό την έννοια του άρθρου 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης. Ειδικότερα, η παρατήρηση αυτή ισχύει όσον αφορά την αρχή της πραγματοποιήσεως συσκέψεως των επιχειρηματιών που έχουν κοινοποιήσει προσφορά, τον συσχετισμό των στοιχείων κόστους των αγορών από τους επιχειρηματίες και τη δυνατότητα καθορισμού δικαιούχου κατά τη διάρκεια αυτής της συσκέψεως, τη δυνατότητα γνωστοποίησεως των στοιχείων των αρχικών προσφορών στις άλλες επιχειρήσεις που υποβάλλουν και αυτές σχετική προσφορά, τη δυνατότητα ανακλήσεως από τις υποβάλλουσες προσφορές επιχειρήσεις των προτάσεών τους μετά τη γνωστοποίηση των στοιχείων των αρχικών προσφορών των άλλων επιχειρήσεων που υπέβαλαν προσφορές, της προτιμώσεως και, τέλος, της επιστροφής των ποσών που προορίζονται για αποζημίωση των εξόδων υπολογισμού και επαγγελματικών εισφορών, καθόσον τα ποσά αυτά και οι ανωτέρω εισφορές επιβαρύνουν άμεσα τις αναθέτουσες αρχές. Όμως, και μεν ορισμένα από τα στοιχεία αυτά αποτελούν τη βάση των επίδικων κανονισμών — και συνιστούν, κατά τα λεγόμενα των ίδιων των προσφευγουσών, θεμελιώδη στοιχεία της λειτουργίας του όλου συστήματος — ωστόσο, δεν μπορεί να αποκλειστεί στο στάδιο αυτό το ενδεχόμενο άλλα στοιχεία του συστήματος, όπως αυτό εφαρμόζεται τώρα, να είναι σύμφωνα προς τους κοινοτικούς κανόνες του ανταγωνισμού ή να μπορούν ενδεχομένως να τύχουν απαλλαγής δυνάμει του άρθρου 85, παράγραφος 3, της Συνθήκης.
- 37 Κατά κανόνα, απλώς και μόνο το γεγονός ότι το Πρωτοδικείο ενδέχεται να κρίνει, με την απόφασή του επί της ουσίας της προσφυγής, ορισμένα στοιχεία ενός περίπλοκου

συστήματος, όπως το υπό κρίση, σύμφωνα προς τους κοινοτικούς κανόνες του ανταγωνισμού δεν μπορεί να αρκέσει, κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, για να θεωρηθεί ότι το αίτημα των προσφευγουσών μπορεί να είναι εκ πρώτης όψεως βάσιμο. Ωστόσο, υπό τις συνθήκες της παρούσας υποθέσεως δεν πρέπει να παραβλεφθεί, όπως προαναφέρθηκε, ότι, σε περίπτωση άμεσης εκτελέσεως της αποφάσεως, οι θεμελιώδεις αλλοιώσεις που θα υφίσταντο στο μεταξύ το διαδικαστικό πλαίσιο εντός του οποίου ασκείται ο ανταγωνισμός στην αγορά των κατασκευών θα μπορούσαν να επηρεάσουν δυσμενώς και ανεπανόρθωτα κάθε δυνατότητα των προσφευγουσών να εφαρμόσουν εκ νέου τις επίμαχες ρυθμίσεις, καθιστώντας με τον τρόπο αυτό άνευ αντικειμένου μια ενδεχόμενη, έστω και μερική, ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

- 38 Ευρισκόμενο ενώπιον μιας τέτοιας πραγματικής και νομικής καταστάσεως το Πρωτοδικείο, δικάζον κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, πρέπει, αφενός, να σταθμίσει το συμφέρον της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και, αφετέρου, τα συμφέροντα των διαδίκων, περιλαμβανομένου του συμφέροντος της Επιτροπής να επιτύχει την άμεση παύση των παραβάσεων των κανόνων ανταγωνισμού της Συνθήκης τις οποίες διαπίστωσε, κατά τρόπον ώστε να αποφευχθεί τόσο η δημιουργία μιας ανεπίστρεπτης καταστάσεως όσο και η πρόκληση σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας σε βάρος κάποιου από τους διαδίκους ή του δημοσίου συμφέροντος (βλ. τις Διατάξεις του Προέδρου του Δικαστηρίου της 16ης Φεβρουαρίου 1987, 45/87 R, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας, Συλλογή 1987, σ. 783, και της 13ης Ιουνίου 1989, Publishers Association κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, και τη Διάταξη του Προέδρου του Πρωτοδικείου της 26ης Ιουνίου 1992, Langnese-Iglo και Schöller κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα).
- 39 Υπό τις συνθήκες αυτές, φαίνεται σκόπιμο να διαταχθεί μερική αναστολή εκτελέσεως της επίδικης αποφάσεως, περιοριζόμενη στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου για τη μείωση των πιθανοτήτων προκλήσεως σοβαρής και ανεπανόρθωτης ζημίας σε βάρος των προσφευγουσών λόγω της άμεσης εκτελέσεως της αποφάσεως. Δεδομένου ότι η προστασία των συμφερόντων των προσφευγουσών δεν αιτείται την αναστολή της εκτελέσεως της αποφάσεως όσον αφορά το μέρος κατά το οποίο η απόφαση αυτή κηρύσσει τις επίδικες ρυθμίσεις ασυμβίβαστες προς το άρθρο 85, παράγραφος 1, της Συνθήκης ή δεν δέχεται ότι συντρέχει περίπτωση χορηγήσεως απαλλαγής, η αναστολή πρέπει να περιοριστεί στο άρθρο 3 της αποφάσεως, τούτο δε αποκλειστικά για τα στοιχεία εκείνα των ρυθμίσεων των οποίων η εφαρμογή δεν περιορίζει σαφώς τον ανταγωνισμό.
- 40 Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι το συμπέρασμα ότι ορισμένα στοιχεία των επίδικων κανονισμών, τα οποία εκτίθενται στη σκέψη 36 της παρούσας Διατάξεως, περιορίζουν

σαφώς τον ανταγωνισμό στηρίζεται στην ύπαρξη εναρμονίσεως (πραγματοποιούμενης στο πλαίσιο των συσκέψεων των επιχειρηματιών) και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιχειρηματιών (όπως συμβαίνει στην περίπτωση των πληροφοριών που αφορούν τις άλλες κοινοποιήσεις, τη δομή του κόστους και τις αρχικές προσφορές των άλλων επιχειρηματιών που έχουν υποβάλει προσφορές), στοιχεία τα οποία δεν είναι απολύτως απαραίτητα για τη λειτουργία του συστήματος. Πράγματι, η λειτουργία του συστήματος αυτού, όσον αφορά την κοινοποίηση των προσφορών, την ανακοίνωση των αρχικών προσφορών, τη σύγκριση των στοιχείων κόστους της αγοράς, τον καθορισμό δικαιούχου εάν οι προσφορές είναι παρόμοιες και την προστασία του, μπορεί να γίνει, εκ πρώτης όψεως, από το γραφείο ή τον πρόεδρό του, χωρίς να υπάρχει κανένα στοιχείο εναρμονίσεως και ανακοινώσεως των πληροφοριών αυτών μεταξύ των επιχειρηματιών. Τούτο θα συνέβαινε ιδίως αν, αντί να υποχρεούνται να κοινοποιούν την πρόθεσή τους να υποβάλουν προσφορά, οι επιχειρήσεις όφειλαν να κοινοποιούν την προσφορά τους και, ενδεχομένως, το αίτημά τους προς καθορισμό δικαιούχου και αν τις πληροφορίες αυτές μπορούσε να γνωρίζει μόνο το γραφείο, το οποίο ύστερα θα συνέκρινε το ίδιο τα στοιχεία του κόστους των αγορών και θα καθόριζε ως δικαιούχο τον μειοδότη, σε περίπτωση κατά την οποία οι προσφορές θα ήταν παρόμοιες, εφόσον η πλειοψηφία των συμμετεχόντων είχε εκφράσει σχετικό αίτημα.

- 41 Αντίθετα, άλλα στοιχεία του συστήματος αυτού, τα οποία συνεπάγονται περιορισμό του ανταγωνισμού, είναι ανεξάρτητα από την ύπαρξη εναρμονίσεως και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιχειρηματιών. Τούτο συμβαίνει στην περίπτωση της προτιμίας και της επιστροφής των ποσών που προορίζονται για την αποζημίωση των εξόδων υπολογισμού και των επαγγελματικών εισφορών. Όσον αφορά την προτίμηση, πρέπει να σημειωθεί ότι οι προσφεύγουσες δήλωσαν ενώπιον του Προέδρου του Πρωτοδικείου ότι διατίθενται να μην εφαρμόσουν τους σχετικούς κανόνες. Όσον αφορά την αποζημίωση για τα έξοδα υπολογισμού και επαγγελματικών εισφορών, τα στοιχεία εκείνα του συστήματος αυτού τα οποία συνεπάγονται σαφώς περιορισμό του ανταγωνισμού μπορούν να εξαλειφθούν αν το σύνολο των σχετικών ποσών και εισφορών παύσει να επιβαρύνει άμεσα τις αναθέτουσες αρχές.

- 42 Ενόψει των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να διαταχθεί η αναστολή της εκτελέσεως του άρθρου 3 της αποφάσεως της Επιτροπής, στον βαθμό που αφορά τα στοιχεία εκείνα των επίδικων ρυθμίσεων τα οποία δεν συνδέονται με την ύπαρξη εναρμονίσεως και ανταλλαγής πληροφοριών μεταξύ των επιχειρηματιών, την αρχή της προτιμίας και την άμεση επιβάρυνση των αναθετουσών αρχών με τα ποσά που προορίζονται προς αποζημίωση των εξόδων υπολογισμού και επαγγελματικών εισφορών.

- 43 Επιπλέον, πρέπει να υποχρεωθούν οι προσφεύγουσες να κοινοποιήσουν στην Επιτροπή και στο Πρωτοδικείο, το αργότερο μέχρι την 1η Οκτωβρίου 1992, τα μέτρα που θα έχουν λάβει για να καταστήσουν τη λειτουργία του συστήματος σύμφωνη προς την παρούσα Διάταξη.

Για τους λόγους αυτούς,

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ

κρίνων κατά τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων,

διατάσσει:

- 1) Αναστέλλει την εκτέλεση του άρθρου 3 της αποφάσεως της Επιτροπής όσον αφορά διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της Συνθήκης ΕΟΚ (IV/31.572 και IV/32.571— Βιομηχανία κατασκευών στις Κάτω Χώρες) καθόσον αφορά τα στοιχεία των επιδίκων ρυθμίσεων που δεν συνδέονται με συνεννόηση ή ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των επιχειρηματιών, με το δικαίωμα προτιμήσεως και την άμεση μετακύλιση στις αναθέτουσες αρχές των αποζημιώσεων για έξοδα υπολογισμού και των επαγγελματικών εισφορών.
- 2) Οι προσφεύγουσες θα ανακοινώσουν στην Επιτροπή και το Πρωτοδικείο, το αργότερο μέχρι την 1η Οκτωβρίου 1992, τα μέτρα που θα έχουν λάβει για να καταστήσουν τη λειτουργία του συστήματος σύμφωνη προς την παρούσα Διάταξη.
- 3) Απορρίπτει την αίτηση αναστολής εκτελέσεως κατά τα λοιπά.
- 4) Επιφυλάσσεται ως προς τα δικαστικά έξοδα.

Λουξεμβούργο, 16 Ιουλίου 1992.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

J. L. Cruz Vilaça